

ka, kakor pa za povzdigo našega narodnega šolstva in potemtakem se ni nihče dolžan podati v inozemstvo na konto svoje skromne plače. Spomnimo samo, koliko pošlje naša vojna uprava vsako leto raznih vojnih atašejev v inozemstvo. Če se tisti rentirajo, ki se jim izplačujejo še mastne dnevnice, se bodo

sigurno rentirali tudi odposlanci za pedagoški teden v Berlinu, ki se seveda zadovoljujejo s skromnejšimi podporami.

Prepričan sem, da to ne bo noben luksuz ter da naš glas ne bo zadel na gluha ušesa in se mi zde vsa nadaljna dokazovanja brezplodna.

B. Jurančič.

Pokrajinska skupščina UJU — Poverjeništvu Ljubljana — v Šoštanj 4. in 5. julija.

Opozarjamo ponovno delegate in druge udeležence na pravočasno prijavo glede prenočišča in prehrane. Vsakdo naj točno navede, za katere dni želi prenočišče, obed in večerjo, ker le tako lahko zahtevate odgovornost in red od pripravljalnega odbora. Nekateri do sedanje prijave so nepopolne, n. pr.: »Želim prenočišče za skupščino«, ne zahtevate, ker ne vemo, ali prenočuje kot delegat 4. julija ali pa kot posetnik 5. julija po skupščini. In kako je pri takih prijavih s prehrano? Če ne bo reda, si posledice sami pripisite! Ravnali se bomo strogo po prijavih, kakega morebitnega »samoobsebičnega« priprav-

ljalni odbor ne pozna. Nadalje naj vsak udeleženec, ki si je mogoče privatno ali v gostilni zasigural prenočišče, to javi pripravljalnemu odboru, ker sicer lahko nastane zmešnjava. Rok za prijave poteče 25. t. m. Opis Šoštanja z izletni zide v prihodnji številki. Ravno tako boste vsi potom »Učit. Tov.« pravočasno obveščeni glede cen prehrane ob času skupščine, glede voznega reda za prihod in odhod ter o drugih potrebnih podrobnostih. Glavno je, da se vsak res strogo drži navodil!

Vsi dopisi se naslavlajo na »Upraviteljstvo osnovne šole v Šoštanju«.

Izven šole v hribih.

Petkrat se je v letošnjem šolskem letu napolnila šola v Velikih Poljanah do zadnjega kotička. Dasiravno v hribih, v majhni ne baš bogati občini, smo postavili v šoli oder, ki ni nikaka denarna dragocenost, pač pa kaže marljivost odrasle mladine. Poljanci sami s svojimi žulji ste ga postavili. Po celodnevem delu ste zvečer prišli v šolo, kjer je vsak delal, kar je znal. Hvala vam.

Prireditve so se vršile sledeče:

I. Dne 17. decembra 1924. »Ujedinjenje« s sledečim sporedom: 1. Nagovor učitelja upravitelja. 2. »Ujedinjenje«, predstava po 4. čitanki (višja skupina). 3. Nagovor našemu kralju v imenu neodrešenih bratov (učenka ponavljalno šole). 4. Rado ide Srbini v vojnike — po prvi kritiki deklamacija »Mladini« iz III. čitanke — nato druga katica (vsi učenci). 5. Učenci 1. in 2. šolskega leta v zboru: a) Otrk in domovina, b) Maji Jugosloven, c) Bogdanček Jugoslovanček, č) Staršev sem slovenski sin (petje). 6. Slepec — njega ljubezen do domovine (učenec ponavljalno šole). 7. Slovenac, Srb, Hrvat (moški zbor). 8. Nagovor g. župana, ki je v svojem jednatem govoru vzpodbujal navzoče na patriotsko dolžnost. — Šola je bila nabito polna.

Po prireditvi so Poljanci ginjeni navdušenja zapuščali šolske prostore. Pripomniti pa je, da še ni bilo šolskega odra, ampak se je prireditve vršila v jesenskem cvetju in zelenju.

II. Dne 17. decembra 1924 je bila prireditve samo za šolske deca: a) Nagovor. b) Petje »Bože pravde«, »Naj čuje

Gibanje učiteljske omladine.

—uč V nedeljo 7. t. m. je naprednemu učiteljskemu naraščaju predaval skladatelj, profesor Emil Adamič »O razvoju glasbe pri Srbih, Hrvatih in Slovencih«. V svojem predavanju je v potankosti orisal glasbeni razvoj od počet-

ka pa do najnovejše dobe. Navajal je imena skladateljev, skiciral njih življenjepis in analiziral glasbene kompozicije važnejših glasbenikov ter pokazal na njih monsturne umetniške vrline na eni in šablonsko tehniko na drugi strani. Predavanje je bilo zanimivo in je želo radi tega mnogo odobravanja od strani mnogobrojnega članstva. — M. Č.

Šolska in izvenšolska vzgoja.

(Spisali E. L. V.)

Vsako stoletje človeške zgodovine ima na sebi nekaj svojega, kar je loči od drugih stoletij. In tako ima tudi naše stoletje na sebi dve svojstvi, ki s stojita skoro v diametralnem nasprotstvu. Na eni strani najpopolnejši komunizem, na drugi strani najraztežji nacionalizem. Zato nastane za nas vprašanje, za katero izmed teh nasprotstev se opredelimo in v kateri smeri hočemo vzgojno delovati. Ali prinese komunizem ali pa nacionalizem spas in srečo narodu in državi, ni naša naloga tukaj razmotrivati, ampak hočemo povdarjati samo nekaj momentov, ki govore skoro gotovo zato, da se opredelimo za nacionalno vzgojo. Ne zamerujemo sicer socialnih dobrin in tudi ne socialnega vprašanja, ki trka z vso silo na vrata naše domovine, a vse socialno delo, ki naj ga vršimo, naj ima samo en cilj in ta je, da postane lastni narod in država močna, ker le tedaj bomo mogoče zadovoljiti vse stanove. Devize o diktaturi različnih posameznih stanov morajo izginiti, oziroma ako obstojajo, se morajo družiti v končnem cilju, ki je in mora ostati vedno le naša velika Ju-

—uč Majniški zlet mariborskih učiteljskih in učiteljskih v Rajhenburg in v Krško. Pestra je bila slika in ves spored akademije, katero je priredil mariborskim učiteljskim 23. maja t. l. Podmladek Rdečega križa na meščanski šoli v Krškem. Deset raznovrstnih, zanimivih točk, izmed katerih je bila najlepša mladinska opera »Šumska kraljica«. Videli smo, da se da izobraziti izven šolskega dela osnovnošolska in meščanskošolska mladina do najvišje točke, ako jo vzgojuje mojster. Gospod ravnatelj Vutkovič se je kot takega pokazal. Sestavil je iz učencev meščanske šole orkester, ki nas je takoj v začetku razveselil s koračnico iz opere »Prodana nevesta«. Potem so spremljali z igranjem »Šumsko kraljico«, najboljši del akademije. Deklice in dečki so tako precizno igrali in nehibno peli — kakor mladi igralci. Strmeli smo! Tudi dekliski zbor je pokazal, kaj premore. S spremljevanjem orkestra so pele deklisce Parmovi »Le rajaj« in »Zimska«. Recitacija »Tolminski punt« (spešil Al. Gradnik, je bila čustvena. Omeniti je treba dekliski rajalni nastop s solničniki ter telovadni nastop dečkov na napev »Jug. mladina«. G. strokovni učitelj T. Gaspari je predaval o zgodovini Krškega. Krška osnovna šola pa je predstavila II. dejanje igre »Dve Marički« tako lepo, da so se vzradovala naša srea. Akademijo je zaključil meščanskošolski orkester s koračnico »Triglav«. Videli smo, da mladina lahko napreduje in da se lahko v vseh smereh, posebno v glasbi, ki je največji vzgojni činitelj, izpopolnjuje. Bili smo zadovoljni in navdušeni. Pozneje smo si še ogledali risbe in slike mladih umetnikov Krške meščanske šole. Da imajo otroci in najmlajši takšne velike duše, si doslej nismo predstavljali. In ta dan je bil za naš šola. — Hudinjski.

Splošne vesti.

— Novj šolski zakon in »Domoljub«. (Dopis.) Zadnji »Domoljub« vpije o ogromnih davkih, ki bodo zadeli ljudstvo ob sprejetju novega šolskega zakona. Bolj ga dejstvo, da predvideva zakon vsemu učiteljskemu brezplačno stanovanje in kurivo. V »Slovencu«, ki ga bere bolj gospoda, se v svoji demagogiji navidezno potegujejo za uradniške pravice, v »Domoljubu« pa, ki ga čita preprosto podeželsko ljudstvo, hujskajo, ker bo dobilo učiteljsko malo stanovanje ter nekaj polen in drv. Tudi znani »Učiteljski vestnik« v »Slovencu« služi demagogičnim svrham. — Gospodov župnikov in kaplanov, ki imajo poleg gozdov in zemljišč kar cele palače na razpolago, katere tudi ljudstvo vzdržuje, seveda »Domoljub« ne vidi. In naša Slomškarija še ne uvidi, kdo se poteguje za učiteljske pravice.

— Jugoslovenka, misli na svojo in svojih ženskih potomk korist! Po srbskem drž. zakoniku iz leta 1844. je žena docela brezpravna. Vse imetje umrlega očeta podedujejo le moški potomci, dočim pripada ženskim potomcem samo preužitek do smrti. Ako po smrti Srbina ni ostalo moških potomcev, tedaj podeduje vse premoženje njegov oče s svojimi sorodniki, če tega ni, njegov ded, praded, prapraded, potem mati, babica, prababica itd. tja do šestega kolena.

Le od močne in edinstvene države je mogoče pričakovati kakega zboljšanja in le od take države pričakujemo lahko osvobodjenje bratov na Primorskem in Koroškem. Pa tudi naše ne zavidanja vredno geografično stališče na kontinentu nas sili k temu, da delujemo za čim večjo in popolnejšo združitvijo z Jugoslavijo.

Teh par momentov zadostuje že, da se opredelimo za nacionalno vzgojo šolskih otrok, ker le od nas je odvisno, ali bodo otroci v bližnji bodočnosti pripravljani, kadar jih bode zval velik čas k dejanju. Ko prestopi otrok šolski prag, ne prinese s seboj ničesar drugega, kot samo različne zmožnosti, ne pozna še, ne internacionalizma, ne nacionalizma, ampak ima v sebi samo zmožnost udejstvovanja v enem ali drugem pravcu. Naloga učiteljstva je sedaj, da skuša latentne sile otroka zdraviti in vzbuditi k življenju, kakor zdravim in zbudim k življenju spomladansko solnce življenjski sok rastlinam. Vprašanje je seveda, ako se to pri vseh otrocih posreči, ker so včasih navzlic trudu uspehi minimalni. Krivda pa večinoma ni na učiteljski strani. Ako ima n. pr. učitelj 50—60 otrok v razredu, je tako maso zelo težko obvladati in zahtevati, da bi bili vsi enako podkovani.

Edno če bi nobenega teh sorodnikov ne bilo, tedaj podeduje premoženje pokojnikova — vdova. Da bi torej mogla vdova Srba podedovati možovo premoženje bi moral ta mož kot meteor pasti z neba. — Ker se bode državljanski zakonik za vso Jugoslavijo izenačil in bodo torej veljale za vso Jugoslavijo iste postave, preti tudi Slovenkam in Hrvatim huda opasnost, da postanejo po novem takisto brezpravne. Gre torej za veliko in silno važno stvar. — Slovenske učiteljice, pojdite od hiše do hiše, pojasnite materam in gospodinjam, kaj jim grozi! Zbirajte na polah lastnorodne ženske podpise in pošljite te pole »Narodnemu žen. Savezu«, slovenski del v Ljubljano, Rimska cesta 20 pa »Društvu slovenskih učiteljic« v Ljubljano. Vse te pole s podpisimi se prilože prošnji na Narodno skupščino za popolno izenačenje dednega prava moških in ženskih potomcev. Do 25. t. m. morajo biti vsi dopisi v Ljubljani!

— Polugodišnji izveštaj — izpolnitev s strani šolskih upraviteljev. Iz nadzorniških krogov pišejo: Mnogi šolski upravitelji ne uporabljajo pri izpolnitvi izveštaja tiskovine, ki jih je dobili v založbi Učiteljske tiskarne. To sila moti pri sestavi nadzorniškega poročila. Ne pozabiti spodaj vpisati skupnega števila. Upravitelji naj izpolnijo vsa vprašanja, kolikor le mogoče, da se nadzorniki lahko opirajo na podatke; tudi oddelke »nastava« in »vaspitanje« je izpolniti ter enako podatke o učiteljstvu, ker ga upravitelji bolje poznajo. Številčno stanje se ne vjema povsod z onim v tabelah, zato je te podatke navesti posebej pri vprašanjih. Vprašanja glede učil, delovanja pri narodnem prosvetovanju in druga vprašanja, pri katerih pride v poštev učiteljsko ali so prizadeti razredniki, je najbolje, da izpolni učiteljsko samo. Posebno pri vprašanjih glede pouka in vzgoje i. dr. naj pove tudi učiteljsko svoje mnenje in upravitelji sestavijo na podlagi tega svoje poročilo. Pri poročilu, da si upravitelji prihranijo en izvod poročila tudi za se, ker ga bodo lahko porabili pri nadaljnjem poročanju.

— Klub hrvatskih književnika i umjetnika u Osijeku, uz potporu prijatelja i štovatelja, priredio 5. VI. 1925 u Narodnom Kazalištu svojemu predsjedniku R. F. Magjeru, povodom njegove 25-godišnjice književnikovanja, proslavu u znak priznanja za njegov zaslužni dosadašnji rad, R. F. Magjer rodio se 28. IX. 1884. u Zemunu. Službuje kao kr. školski nadzornik - prosvjetni referent kod Osječke Oblasti, gdje uređuje polumjesečnu ilustrovanu smotru »Vjesnik Osječke Oblasti«, koja izlazi kao nastavak »Vjesnika Županije Virovitičke« u XXXIV. god. Književno se javio 1899. i 1900. u »Pobratimu« za urednikovanja dra Gavre Manojlovića, sadašnjega predsjednika Jugoslavenske akademije u Zagrebu. Sabrane svoje književne radove počeo je izdavati 1905. i izdao 42 izvorne knjige za širu javnost i za mladež, a kompilatorskih je uredio preko 58. Važnija su mu pjesnička djela: »Poriv«, »Novi zvuci«, »Moj put«, »Erotika«, »Pjesme iz osame«, novele: »Zapisci sa sela« (prevedeni na česki, njemački, poljski itd.) antologija savremene hrvatske omladinske književnosti: »U pjesmi

gajo seveda tudi druga učiteljska društva, zlasti sosedna. Tako n. pr. že zbira v ta namen Ptujsko društvo, katero hoče počastiti spomin lani umrle tovarišice Betke Klampferjeve in je sosedno učiteljsko društvo v Ormožu že poslalo znesek 200 Din »Učit. domu« v Mariboru v počastitev tovarišice. Najmanjši znesek je torej 1000 Din. Te vrste zneski se bodo nalagali kot posebna vloga, katera mora biti nedotakljiva in se ne sme porabiti v nobene druge namene.

Pri tej priliki bi še opozoril, da je mogoče nabrati čedne zneske v ta namen med osebnimi znanci in prijatelji — lajki umrlega tovarišice.

Na spominsko ploščo pridejo vsesako tudi imena ustanovnikov, kateri darujejo društvu znesek 1000 Din tekom enega leta, ali volijo ta znesek v oporoki.

V slučaju pa, da bi njihov grob ostal brez vsakega vidnega spomenika, se jim postavi tja preprosta spominska plošča z napisom.

S svojimi silami in sredstvi moramo ekonomično gospodariti ter pri delu in žrtvah za druge misliti tudi na dobrobit lastnega stanu ter njega bodočnost.

Hren.

Čim manj otrok v razredu, temvečji uspehi so mogoči. Gledati bi se moralo pa tudi strogo na to, da obiskujejo vsi otroci brez razlike šolo in da se v nikakem slučaju ne daje dispens. Tudi ni kazati v tem oziru nikakega strahu pred krajnim šolskim svetom, ako se ta postavljata v nasprotje stalšče in noče pošiljati otrok v šolo. Zato bi se moralo staviti po mojem mnenju v šolski zakon tudi določbo, ki daje učiteljskemu v tem oziru popolno svobodo in odvzame krajnim šolskim faktorjem pravico vmešavati se v šolsko delo učiteljevo. Učitelj bi moral biti za svoje delovanje odgovoren samo državnim faktorjem. Res je sicer, da so to reakcionarna načela, ki se ne strinjajo z demokracijo, a pomisliti moramo, da zahtevajo družba, narod in država vedno več od nas, učencev in vsakega posameznika.

Vsak učenec bi moral vedeti, da je tudi on, četudi najmanjši, a vseeno važen sestaven del, ne samo družine, občine, ampak tudi naroda in države. Vsakemu bi morala preiti v meso in kri zavest, da pride čas, ko bode slonela na njegovih ramah sreča in usoda naroda in države.

(Dalje prihodnjič.)

i pričci i putopis: »Hrvati u Srbiji«. Godine 1909. pokrenuo je osnutak Kluba hrvatskih književnika i umjetnika u Osijeku, uredio sva klupska izdanja i rukovodio zamjeran njegov kulturno-prosvjetni i umjetnički rad u Osijeku i okolici, a povrh toga promicao humanost Crvenoga Krsta S. H. S. i njegovoga Podmlatka i sudjelovao u svim važnijim kulturno-prosvjetnim pothvatima.

— **Brezplačno učilo — Braillev točkopis — prejme vsaka šola v ljubljanski in mariborski oblasti.** Ko sem obravnaval pri pouki berilni sestavek »V zavodu za slepe«, ki se nahaja v mali Čitanki in omenjal pri zemljepisu, da se nahaja v Kočevju šola za slepe, nisem imel ničesar, kar bi pokazal učencem in vzbudil zanimanje za slepe otroke. Sedaj je ta nedostatek odpravljen. Ob 100-letnici, kar je izdal l. 1825. Louis Braille, slepi gojenec nacionalnega zavoda za slepe v Parizu in pozneje učitelj na tem zavodu, točkopis, prejme vsaka šola v Sloveniji potom svojega sreskega šolskega referenta to učilo s pojasnilom vred brezplačno. Zato tukaj o njem ne bomo podrobno razpravljali. Učilo je izpopolnil tov. Jos. Kobal, izprašan učitelj za slepe v Ljubljani. Natisnilo se je pa iz preostanka podpore, dovoljene od Učiteljske tiskarne in Društva bančnih zavodov za Slovenijo v Ljubljani za natis njegove Početnice za slepe, za kar bodi izrečena ponovna zahvala. Ako bi se kdo izmed naših cenjenih čitateljev še posebej zanimal za učilo, naj se obrne na tov. Kobala, ki mu ga radevolje dopošlje. Naslov: Potočnikova ulica 8, Ljubljana. Šolske upravitelje opozarjamo še posebej na zadnji odstavek pojasnila, naj ga ne prezro, ampak po možnosti delujejo za skorajšnje uresničenje.

— **Vse one, ki so se obrnili na uredništvo »Učt. Tov.« in na narodno-prosvetni odsek v Ljubljani** in imajo prejeti odgovor, prosimo malo potrpljenja, ker nujni posli glede šolskega zakona onemogočajo uredništvu odgovarjati na številna pisma takoj. Ko se nekoliko unese to delo, pridejo vsi na vrsto. Enako naj potrpe oni, ki so se obrnili na narodno-prosvetni odsek, ker je obolev tajnik odseka, zaradi česar zastaja korespondenca. Upamo, da se ta nedostatek v kratkem odpravi.

— **Maturanti mariborskega učiteljskega iz l. 1880. in 1881.** se pozivajo na tovariški sestanek 45. oziroma 44. obletnice na dan 3. in 4. julija t. l. v Šoštanj. Zbiranje 3. julija zvečer ob 7. uri pri tovarišu ravnatelju Trobeju — odhod na zabavni večer. Dne 4. julija: Skupni obed in izlet v okolico. To bo zopet eden izmed najlepših trenutkov našega življenja v Abrahamovi dobi, da si podamo čvrste desnice po dnevih težkega dela in trpljenja, ter se navdušimo za mirno življenje v pokoju, veseleč se nad doseženimi uspehi za šolo in domovino. Pridite vsi. Udeležba obvezna in točnost dolžnost. Priložnost za prisostvovanje pri pokrajinski skupščini UJU vsestransko priporočljiva. — Sklicatelja: Porekar, Šmid.

— **20-letnico mature** praznujemo letos oni, ki smo maturirali l. 1905. Nismo praznovali ne 10, ne 15-letnice, kaj pravite tovarišice in tovariši, če bi se letos sestali in malo pokramljali med sabo? Nekateri se nismo videli že dolgih 20 let! Predlagam, da bi se sestali 3. julija v Ljubljani, kjer smo preživeli študentska leta. Prilagodni dan lahko vsakdo nadaljuje pot na pokrajinsko skupščino. Tovarišice, tovariši! To je moj predlog in prosim, da se s svojimi brez odloga zglasite v »Tovarišu«, ker nekaj se nas bo gotovo sestalo! Vendar upam, vsi, prav vsi!! — Ži-ži.

— **Razlagov spomenik.** Vsa šolska upraviteljstva prosimo, da čimprej razprodajo srečke in denar nakažejo po položnic. — Odbor.

— **T. Jedrlnič.** Kratka srpska ili hrvatska slovnica (II. deo) izašla je ovih dana sa ovim sadržajem: Sklanjanje; I. Imenice muškoga roda; uporaba predloga s (sa) u 7. p.; imenice ženskoga roda; imenice srednjega roda. II. Pridevi: sklonidba neodređenih prideva, određenih prideva; poredenje prideva. III. Zamenice. IV. Brojevi. Prilozi. Predlozi. Veznici. Reči. Knjižica obasiže 80 stranice, a stane samo 6 Din. I i II, deo ove slovnice predstavlja minimum gradiva, što ga svaki srednji inteligent treba da zna. Stil je lak i razumljiv. Slovnica je vrlo pregledna, te će pri poučavanju srp.-hrv. j. osobito dobro doći u višim razredima osnovne škole, u nižim razredima srednjih škola, a i pojedinci moći će

se njome vrlo uspešno koristiti. Dobiva se u Učiteljskoj Knjigarni i u ostalim knjižarama. Učiteljima, koji naruče više izvoda, 15% popusta. Knjižarama redoviti popust.

— **Maturantke iz l. 1915.**, ki žele obhajati desetletnico mature, se vabijo, da se javijo na moj naslov: Fani Hribernik, učiteljica v Ljubljani, Zvonarska ul. 9, I. nadst.

— **Belokranjsko učiteljstvo** obveščam, da bom na dan uradne sreske učiteljske skupščine 20. junija t. l. pobral članarino Slov Šolske Matice. Upravitelji, iztirajte tudi od krajin šolskih svetov članarino! — K. Barlé, poverjenik S. Š. M.

Imenovanje.

— **Imenovanje.** Minister prosvete g. Pribečević je imenoval za stalnega referenta v ministrstvu prosvete gosp. Pavla Flerčeta, bivšega sreskega šolskega nadzornika v Ptuj, doslej pridelnega ministrstvu prosvete, oddelku za osnovno šolstvo.

Razpisi služb.

RAZPIS SLUŽB ZA LJUBLJANSKO OBLAST.

Veliki župan ljubljanske oblasti, P. hr. 6060, Ljubljana, dne 4. junija 1925. Razpisana so službena mesta v raznih okrajih ljubljanske oblasti. Razpis bo priobčen v »Uradnem listu«.

Prošnje, in sicer za vsako učno mesto posebe, ki jim je priložiti službeno razpredelnico, zrelotno izpričevalo in usposobljenostno izpričevalo v izvorniku ali v sedno overovljenem prepisu, izpisek osebne popisnice o dosedanem zaporednem službovanju in o vseh dosedanjih bolezenskih in drugih dopustih, sestavljenem po šolskem upravitelju in sreskem šolskem nadzorniku in zdravniško izpričevalo, če prosilec še ni stalno nameščen, naj se vložijo pri pristojnem šolskem upraviteljstvu

najkasneje do 24. junija 1925.

Šolski upravitelj jih mora v dveh dneh odposlati po običajni uradni poti pristojnemu sreskemu poglavarju. Prošnje opremljene s predpisano razpredelnico prosilcev naj predlože sreski poglavarji najkasneje do 30. junija 1925 velikemu županu ljubljanske oblasti v Ljubljani. Po tem roku dospelo prošnje se ne bodo upoštevale.

Prošnje je opremiti s kolekom za 5 Din, vsako prilogo razen službene razpredelnice pa s kolekom za 2 Din; kolek za rešitev se bo zahteval ob morebitnem imenovanju dotičnega prosilca.

Za velikega župana: dr. P. Pestotnik m. p.

— **Popravek.** V »Razpisu stalnih učnih mest na meščanskih šolah in na osnovnih šolah« v mariborski oblasti, ki je v »Ur. l.« št. 47/1925, se razveljavlja v srezu konjskem pod toč. č) na str. 309 objavljeni razpis enega učnega mesta za učiteljico na šestrazredni dekliški osnovni šoli v Konjicah. — Istotam čitaj na str. 311 v šesti vrsti prvega odstavka zgoraj mesto besede »sestavljen« besedo »overovljen«.

Književnost in umetnost.

Vse tu navedene knjige in publikacije se dobe v Učiteljski knjigarni v Ljubljani, Frančiškanska ulica št. 6.

Ocene.

— **k Nova učna knjiga.** Pravkar je izšla Čitanka za slepe — Početnica. Sestavil jo je tov. Josip Kobal, izprašani učitelj za slepe v Ljubljani. Čitanka je ministrstvo prosvete v Beogradu odobrilo z odlokom z dne 22. avgusta 1924, O. N. br. 40.492, kot učno knjigo. Namenjena je za poučevanje slepih otrok v Sloveniji. Je prvo delo te vrste v slovenski slepčevski literaturi. Sestavljena je po najmodernejših načelih, ki jih je znanstveno utemeljil znameniti psiholog Karel Birken, ravnatelj zavoda za slepe v Purkersdorfu pri Dunaju in docent na učni akad. na Dunaju. Po svoji sestavi odgovarja popolnoma vsem predpisom, ki jih je izdalo ministrstvo prosvete v Beogradu dne 10. julija 1923, O. N. br. 19.156, glede sestave abecednikov za normalne šole. Početnica je razdeljena na dva dela. Na prvih dveh straneh I. dela so predvsem vaje v držanju rok in prstov, vaje v iskanju vrst in spoznavanje na listu Tem vajam sledi podajanje znakov za posamezne glasnike, številke in ločila. V drugem delu je združenih 47 literarnih in nacionalnih berilnih sestav-

kov, obsegajočih prozo in vezano besedo, za vajo v mehničnem čitanju. Ozirajo se na šolo in dom, domoznanski pouk in karakteristične dogodke v posameznih letnih časih v skladu z idejo narodnega in državnega edinstva. Da se je mogla knjiga natisniti, gre največja zasluga Učiteljski tiskarni in Društvu bančnih zavodov za Slovenijo v Ljubljani, kateri korporaciji sta dovolili potrebno podporo. Bodi jma izrečena na tem mestu v imenu slovenske slepe šolske mladine najlepša zahvala. Kdor se zanima za knjigo, si jo lahko ogleda v izložbi knjigarne Učit. tiskarne v Frančiškanski ulici. Čitanka se ne prodaja. Omenimo naj še ob tej priliki, da je tov. Kobal uredil tudi Čitanko za slepe za 2. in 3. šolsko leto, ki se že porablja pri pouku na šoli za slepe. Za tisk popolnoma pripravljene ima tudi čitanke za 4. in 5. ter za 6., 7. in 8. šolsko leto, ki pa čakajo boljših in prijaznejših časov.

— **k Zadnja na grmadi.** Zgodovinska povest. Spisal Fr. Jaklič. Založila Družba sv. Mohorja na Prevaljah, 1925. Mohorjeve knjižnice 6. zvezek. Cena za ude Družbe sv. Mohorja broš. Din 18, vez. Din 26, za neude broš. Din 24, vez. Din 34,70. »Napisal sem povest, ki se je vršila na ribniških tleh, ko se je pisalo 1701. po rojstvu našega Gospoda...« Tako nam pisatelj v uvodu začne razdelevati čas, kraj in socialne razmere dobe, v kateri se je vršila tista prežalostna — hvala Bogu zadnja — zgodba nedolžne žene Krznjevičke, ki jo je pritirala ljudska zloba in nevednost kot čarovnico pred sodišče, to pa, prav tako uverjeno o svojem pravu, jo gnalo na morišče — na klado in grmado. Jaklič je obdelal zgodovinsko snov, ki je v našem slovstvu že dolgo vabila pisatelje, pa so se je izogibali, tako srečno, da utegnile biti to pač ena izmed najboljših naših ljudskih povesti. Ker jo je prinašala »Mladika«, je njena prežalostna grozna vsebina že znana čitateljem »Mladike«. Toda povest naj gre kot knjiga vsepovsod in smo uverjeni, da polde. Knjiga obsega 268 strani in je zelo poceni.

— **k Izabrane pjesme i pripovijesti za mladež R. F. Magiera** izlaze povodom 25-god. njegova književnikovanja u nakladi St. Kuglija u Zagrebu (Ilica 30). Knjiga nosi naslov »Djurdjice«.

Prekrasni naslovn list je napisao J. Roč, autorov portret Hela Reymanova, a predgovor knjizi napisala je Josipa Glembay. Knjiga je opremljena vrlo raskošno, a namijenjena kao nagradna knjiga školskoj mladeži i prigodan dar. Sadržaje najlepše radove iz svih Magierovih djela, imenito iz češkoga prevoda.

Naša gospodarska organizacija.

Odbor »Društva za zgradbo učitelj. konvikta v Ljubljani« sklicuje na dan 21. junija 1925 izredni občni zbor

ob 10. uri v Učiteljski tiskarni, soba št. 17.

Dnevni red:

1. Izprememba društvenih pravil.
2. Volitve.
3. Slučajnosti.

— **g Društvo za zgradbo učiteljskega konvikta v Ljubljani** je prejelo 215 Din članarine, katero so vplačali a 10 Din; Oman Oton, učitelj; Zupančič Dragotin, strokovni učitelj; Kobal Josip, strokovni učitelj; Železnik Jeran Marija, učiteljica; Kečelj Amalija, učiteljica, vsi v Ljubljani; šolski upravitelj Dimnik Ivan in učiteljice: Levec Anka, Gruden Stefanija, Matkovič Marija, Vode Angela, vsi na pomožni šoli v Ljubljani; učiteljstvo v Zgornji

Šiški (60 Din), šolska upraviteljica Rupnik Marija, šolski upravitelj Cenčič Julij in učitelj Rus Emil, vsi v Kamniku; po 20 Din: Harmel Adolf, šolski upravitelj v Cerknici; in Mayer Julij, nadučitelj v Dobu, 5 Din kot prispevek za junij. Hvala! Letošnji prejemki na darovih in članarinah znašajo 4397,50 Din.

— **g »Učiteljski dom« v Mariboru.** Darila: Pestevšek Karel, nadučitelj v p. v Slivnici pri Mariboru v spomin preran umrle tov. Olge Soršakove 50 Din; učiteljstvo osnovne šole v Slivnici pri Mariboru (Mejovšek Rado, Olga Soršakova, Bregant Marija) 30 Din; Ivan Tomazič, nadučitelj v Tinjah, 10 Din; Zidar Franc, nadučitelj v Lembergu, 20 Din Za spominsko ploščo »Učit. doma«: učiteljsko društvo za ormoški okraj za umrlo tov. Betiko Klampferjevo 200 Din. — Iskrena hvala!

Učiteljski pravnik.

— **§ Izdajanje objav za vožnjo po polovični ceni za državne nameščence.** Generalna direkcija državnih železnic v Beogradu je odredila, da se morejo izdajati objave za polovične vozne karte državnim nameščencem in rodbinskim članom še nadalje do 30. junija 1925.

— **§ Stanarina državnih uslužbencev.** Z ozirom na nejasnost čl. 38. uradniškega zakona je finančno ministrstvo podalo naslednje pojasnilo: Ako sta mož in žena uslužbena v raznih krajih v isti politični občini, jima pripada le ena stanarina brez ožira na to, ali imata skupno gospodinjstvo; v slučaju pa, ako sta mož in žena uslužbena v raznih političnih občinah, jima pripadata dve stanarini, četudi imata morebiti zaradi bližine dotičnih krajev skupno gospodinjstvo.

— **§ Kadraska službena doba in državni nameščenci.** »Slovenski Narod« poroča: Uradno naznanjajo, da naj državni uslužbenci, ki so odslužili kadrski rok pred vstopom v državno službo in ki niso napravili prošnje za štetje te dobe na državni svet, pošljejo prošnje na ministrstvo v Beograd, da se jim prizna kadraska službena doba v pokojnino in napredovanje. — Prošnje je vložiti službenim potom pa v njej izrecno navesti, da dotični ni vložil svoječasno pritožbe na državni svet. — V smislu čl. 128. zakona o državnih uslužbencih je omenjena prošnja prosta kolka, kar je v prošnji (na zgornjem robu) navesti.

— **§ Nov stanovanjski zakon in uradništvo.** (Da je)

Določitev dohodkov.

Člen 13. Pri določitvi višine najemnine, pri odgovodih in pri vseh zadevah v smislu tega zakona, se morajo šteti med dohodke ali imetje strank vsi dohodki in vse imetje vseh onih oseb, ki skupno žive in stanujejo.

Znižanje najemnine.

Člen 15. Če je stanovanje deloma neporabno ali če se kvartir, da najemnik ne more celega stanovanja rabiti, ali pa če je prebivanje vsled pokvarjenosti nemogoče, lastnik pa noče izvršiti najnujnejših popravil, se najemnina zniža v razmerju z neporabnostjo stanovanja, če ni pogodba sklenjena drugače.

Prijava stanovanj.

Člen 16. Lastnik mora prazno stanovanje naznaniti najkasneje tekom 24 ur po izselitvi, najemnik pa 24 ur pred izselitvijo. Kdor izpraznitve ne naznani, plača globo v znesku 500 do 2000 Din.

Člen 17. Stanovanje premeščene državnega uradnika ali uslužbenca se ne smatra za izpraznjeno tako dolgo, dokler v njem stanuje njegova rodbina, to je dokler dotični uradnik ali uslužbenec ne dobi stanovanja tam, kamor je v slednjem redu.

Šolske upravitelje in nadzornike

opozarjamo, da je izšel

Polugodišnji izveštaj o stanju škola

kakor je predpisan uradno v 1. in 12. zvezku »Osnovne Nastave«, službenega lista min. prosvete za osnovno šolstvo in ga morajo predložiti vsake pol leta šolski upravitelji in nadzorniki.

Izšle so vse predpisane vprašalne in statistične pole.

Cena 8 Din

Naroča se v Učiteljski tiskarni v Ljubljani.